

MADEN TETKİK VE ARAMA DERGİSİ

Türkçe Baskı

2014

149

İÇİNDEKİLER

Tuzgözü Havzası Kuvaterner Tortularının Fasiyes Özellikleri ve Denetim Mekanizmaları .....Alper GÜRBÜZ ve Nizamettin KAZANCI	1
Tuz Gölü Fay Zonunun Neotektonik Dönem Özellikleri, Depremselliği, Geometrisi ve Segment Yapısı .....Akın KÜRÇER ve Yaşar Ergun GÖKTEN	19
Karaburun (İzmir) Çevresinin Neojen Stratigrafisi ve Paleocoğrafik Evrimi .....Fikret GÖKTAŞ	71
Malatya Oligo-Miyosen Havzasının Bentik Foraminifer Faunası (Doğu Toroslar, Doğu Türkiye) .....Fatma GEDİK	95
Qushchi (KB İran, Batı Azerbaycan) Amfibolitlerinin Tektonomagmatik Özellikleri ve Protolit Tipi .....Mohssen MOAZZEN	141
Bozkır Formasyonunda Gliberit-Halit Birlikliği (Pliyosen, Çankırı-Çorum Havzası, Orta Anadolu, Türkiye) .....İlhan SÖNMEZ	155
Basit Zemin İndeks Özelliklerini Kullanarak Şişme Basıncının Hesaplanması .....Kamil KAYABALI ve Özgür YALDIZ	179
Gömülü Jeolojik Sınırların Görüntülenmesine İki Örnek: Obruk Yapısı ve Seyithacı Fayı, Karapınar, Konya .....Ertan TOKER, Yahya ÇİFTÇİ, Aytekin AYVA ve Akın KÜRÇER	193
Türkiye Jeotermal Potansiyelinin Isı Akısı Hesaplamasıyla Değerlendirilmesi .....Uğur AKIN, Emin Uğur ULUGERGERLİ ve Semih KUTLU	205
Mineral Gelişimi ve Biyokimya Hakkında Kısa Not .....José Mario AMİGO	215
Güney Marmara Bölgesindeki Büyük Vadilerin Olası Deşilme Zamanları (N. Kazancı, Ö. Emre, K. Erturaç, S.A.G. Leroy, S. Öncel, Ö. İleri, Ö. Toprak; MTA Dergisi 148, 1-17) Makalesine Eleştiri ve Düzeltme .....Nizamettin KAZANCI	223
Katkı Belirtme.....	225
Maden Tetkik ve Arama Dergisi Yayın Kuralları.....	227

Maden Tetkik ve Arama Dergisi

<http://dergi.mta.gov.tr>

Güney Marmara bölgesindeki büyük vadilerin olası deşilme zamanları (N. Kazancı, Ö. Emre, K. Erturaç, S. A. G. Leroy, S. Öncel, Ö. İleri, Ö. Toprak; MTA Dergisi 148, 1-17) MAKALESİNE ELEŞTİRİ VE DÜZELTME

CRITISISM on the paper “ Possible incision time of the large valleys in southern Marmara region, Turkey (N. Kazancı, Ö. Emre, K. Erturaç, S. A. G. Leroy, S. Öncel, Ö. İleri, Ö. Toprak)” appeared in Bulletin of the Mineral Research and Exploration 148, 1-17.

Nizamettin KAZANCI^{a*}

^a Ankara Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Jeoloji Müh. Bölümü, 06100 Tandoğan/Ankara

ÖZ

Anahtar sözcükler:
Marmara yerçekimleri,
Eleştirisi

Bu yazı, bu dergiye ve okuyuculara olan saygı nedeniyle, yazarın ortak olduğu Kazancı vd (2014) makalesindeki eksiklikleri belirtmek ve düzeltmek amacıyla yazılmıştır.

ABSTRACT

Keywords:
Landforms of the
Marmara region,
Criticism

The letter aims to inform and correct some lack in the Kazancı et al. (2014) published in the previous issue of this journal for respect to readers and to Journal.

GİRİŞ

Eleştirisi yapılacak makale (Kazancı vd., 2014), adından da anlaşıldığı gibi, Marmara bölgesindeki yer şekillerinin oluşum zamanlarını tespit etmeyi amaçlamaktadır. Yer şekilleri yalnız coğrafya açısından değil, jeoloji bakımından da önemlidir. Çünkü jeolojik süreçler, günümüzden geriye doğru onların üzerinde takip edilebilir. Dolayısıyla yer şekillerinin yaşlarının bilinmesi gerekir. Çok uzun yıllar, Türkiye'nin bugünkü coğrafik iskeletinin Alpin Orojenez'in sona ermesi ile belirlediği, volkanik olmayan büyük yer şekillerinin Miyosen'de oluşmaya başladığı kabul edilmiştir (Eriñç, 1955, 1973; Erol, 1981; Darkot ve Tuncel, 1981). Bunların tümü genel jeolojiden çıkarılmalarıdır ve bir yaşlandırmaya dayanmaz. Bu genel kanı ancak “Levha Tektoniği” ve “neotektonik” kavramları ile tartışılmaya başlanabilmiş (Şengör, 1980; Şengör ve Yılmaz, 1981), ülkemizi etkileyen depremler ve onların

kaynakları olan diri fayların ele alınmasından sonra da önemli ölçüde değişmiştir (Şaroğlu vd., 1987; Emre vd., 2012). Bütün bu gelişmeler dikkate alınırca, Kazancı vd. (2014)'de, Marmara bölgesindeki aşınma kökenli büyük yer şekillerinin yaşlarının analitik verilere dayalı olarak “en fazla 300.000 yıl” olarak tespit edilmesi son derece önemli bulgudur. Bulunan yaşlar Marmara Denizi içindeki birikim ve onu kontrol eden tektonizma ile de karşılaştırılmıştır. Makaleye eleştiriler, Marmara Denizi içindeki diri fayların gösterilmesi ve bu amaçla kullanılan şekil 2 ve şekil 4'deki eksiklikler nedeniyle yazılmıştır. Aynı eksiklikler başka okuyucular tarafından da tespit edilmiştir.

Makalenin önemli parçaları olan şekil 2'de bölgenin jeolojisi, şekil 4'de genel topoğrafyası verilmektedir. Her iki şekilde de Marmara Denizi'nin içi büyük ölçüde boş bırakılmış, yalnızca aktif fayların geçtiği çöküntüler renkli olarak

* Başvurulacak yazar: Nizamettin KAZANCI, Nizamettin.Kazanci@ankara.edu.tr

işaretlenmiştir. Doğrudan gözlem yapılmayan yerleri gözlemiş görünmekten kaçınan bu yaklaşım etik olarak doğrudur, ancak haritadaki bütünlüğü bozmuştur. İkinci husus, buralardaki diri fayların genişçe tartışılmamasıdır. Bu konuların hepsi için tek kaynak, Emre vd., (2012) gösterilmiştir. Çalışmayı birinci derecede ilgilendirmeyen konulara ve tartışmalara girmemek yerindedir, ancak istemeden de olsa Marmara Denizi'ndeki tek çalışmanın bu olduğu görüntüsü doğmuştur. Kaynağın kendisi, Marmara Denizi'ndeki diri faylar için önceki bir çok kaynaktan yararlanıldığını (İmren vd., 2001; Rangin vd., 2001; Kuşçu vd., 2002; Le Pichon vd., 2001; 2003; Armijo vd., 2002; 2005; Cormier vd., 2006), gölgelendirilmiş su altı derinlik haritasının ise Rangin vd. (2001)'den alındığını belirtmektedir. Bunlar makalede ele alınabilir, şekil altı açıklamalarında da verilebilirdi.

Makalede düzeltilmesi gereken bir başka hata, yazarlardan biri (S.Ö) GYTE mensubu olduğu halde, adresinin Ankara Üniversitesi olarak gösterilmesidir.

Değinilen Belgeler

- Armijo, R., Meyer, B., Navarro, S., King, G., Barka, A., 2002. Asymmetric slip partitioning in the Sea of Marmara pull-apart: A clue to propagation processes of the North Anatolian fault? *Terra Nova*, 14, 2, 80–86.
- Armijo, R., Pondard, N., Meyer, B., Uçarkus, G., Mercier de Lepinay, B., Malavieille, J., Dominguez, S., Gustcher, M.-A., Schmidt, S., Beck, C., Çağatay, N., Cakir, Z., Imren, C., Eris, K., Natalin, B., Özalaybey, S., Tolun, L., Lefevre, I., Seeber, L., Gasperini, L., Rangin, C., Emre, O., Sarikavak, K., 2005. Submarine fault scarps in the Sea of Marmara pull-apart (North Anatolian Fault): implications for seismic hazard in Istanbul. *Geochemistry Geophysics Geosystems*, 6, 6, 1-29.
- Cormier, M.H., Seeber, L., McHugh, C.M.G., Polonia, A., Çağatay, N., Emre, Ö., Gasperini, L., Görür, N., Bortoluzzi, G., Bonatti, E., Ryan, W.B.F., Newman, K.R., 2006. North Anatolian Fault in the Gulf of İzmit (Turkey): Rapid vertical motion in response to minor bends of a nonvertical continental transform. *Journal of Geophysical Research*, 111, B04102.
- Darkot, B., Tuncel, M., 1981. Marmara bölgesi coğrafyası. İstanbul Üniversitesi *Coğrafya Enstitüsü Yayını*, No 118, İstanbul.
- Emre, Ö., Duman, T.Y., Özalp, S., Elmacı, H., Olgun Ş., Şaroğlu, F., 2012. Açıklamalı Türkiye Diri Fay Haritası, Ölçek 1:1.250.000. *Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Özel Yayın Serisi-30*, 33s.
- Erinç, S., 1955. Orta Ege bölgesinin jeomorfolojisi. *Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Rapor No: 2217*, Ankara (yayımlanmamış).
- Erinç, S., 1973. Türkiye'nin şekillenmesinde neotektoniğin rolü ve jeomorfoloji-jeodinamik ilişkileri. *Jeomorfoloji Dergisi* 5, 11-26.
- Erol, O., 1981. Neotectonic and geomorphological evolution of Turkey. *Z. Geomorph. N.F. Suppl. Bd*, 40, 193-211.
- İmren, C., Le Pichon, X., Rangin, C., Demirbağ, E., Ecevitoglu, B., Görür, N., 2001. The North Anatolian Fault within Sea of Marmara: a new interpretation based on multi-channel seismic and multi-beam bathymetry data. *EPSL*, 186
- Kazancı, N., Emre, Ö., Erturaç, K., Leroy, S. A. G., Öncel, S., İleri, Ö., Toprak, Ö., 2014. Güney Marmara bölgesindeki büyük vadilerin olası deşilme zamanı. *Maden Tetkik ve Arama Dergisi* 148, 1-17.
- Kuşçu, İ., Okamura, M., Matsuoka, H., Awata, Y., 2002. Active faults in the Gulf of İzmit on the North Anatolian Fault, NW Turkey: a high-resolution shallow seismic study. *Marine Geology*, 190, 1–2, 421–443.
- Le Pichon, X., Şengör, A.M.C., Demirbağ, E., Rangin, C., İmren, C., Armijo, R., Görür, N., Çağatay, N., Mercier de Lepinay, B., Meyer, B., Saatçılar, R., Tok, B., 2001. The Active Main Marmara Fault. *Earth and Planetary Science Letters*, 192, 595-616.
- Le Pichon, X., Chamot-Rooke, N., Rangin, C., Şengör, A.M.C., 2003. The North Anatolian Fault in the Sea of Marmara. *Journal of Geophysical Research*, 108, B4, 2179.
- Rangin, C., Demirbağ, E., İmren, C., Crusson, A., Normand, A., Le Drezen, E., Le Bot, A., 2001. Marine Atlas of the Sea of Marmara (Turkey). *IFREMER, Paris*, ISBN 2-84433-068-1
- Şaroğlu, F. Emre, Ö. ve Boray, A., 1987. Türkiye'nin diri fayları ve depremselliği. *Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Rapor No: 8174*, Ankara, (yayımlanmamış).
- Şengör, A.M.C., 1980. Türkiyenin neotektoniğinin esasları: *Türkiye Jeol. Kur. Konferanslar dizisi*, 2, 40 s.
- Şengör, A.M.C. ve Yılmaz, Y., 1981. Tethyan evolution of Turkey; a plate tectonic approach: *Tectonophysics*, 75, 181-241.